

MEESTERWERKEN

WEEKBLAD VOOR JONG EN OUD

PRIJS PER NUMMER : 3,50 FRANK

Uitgave van

«DE VLAAMSE BOEKHANDEL», Provinciestraat, 42, ANTWERPEN
(Handelsregister van Antwerpen nr 33.297)

In het licht van de lantaarn

ST-NIKLAAS

Sint Niklaas, nobele baas,
Leg wat in mijn schoentje,
Een appelke of een citroentje,
Een nootje om te kraken,
Dat zal wat beter smaken,
Een pintje om te drinken,
Dat zal wat beter klinken.

Ik ben ervan overtuigd, mijn lieve vriendjes en vriendinnekens, dat geen Heilige u meer aan het harteken ligt, dan die brave Sint-Niklaas. Maar die goede Sint-Niklaas verdient zulks dubbel en dik, want hij is het die de kinderkens, die gehoorzaam zijn en goed studeren, met speelgoed en zoetigheidjes overlaadt.

Weet ge, mijn lezerkens en lezeresjes, dat er vele legenden verhaald worden, waarin die heilige de schone rol speelt? Ik ga er u enige vertellen en zal beginnen met «de legende van het kindeken in de waskuip».

Een liefhebbend moederken was bezig met haar schatteboutje in een grote kuip met water te wassen. Om te voorkomen dat haar lievelingske kou zou vatten, had zij de kuip dicht bij een lekker brandend vuur geplaatst. Terwijl zij daarmede onledig was, begonnen de kloken in den kerktoren te luiden en het blijde nieuws te verkonden, dat St-Niklaas als nieuwe bisschop van Myra zou ingehaald worden.

Dat wou het moeke zien en zij liep met andere buurvrouwen naar de kerk waar de plechtigheid moest plaats vinden.

Maar terwijl zij daar in den tempel van den Heer te kijken stond,

dacht zij er in eens aan, dat de kuip met het water toch zo dicht bij het vuur stond. Het kon goed zijn dat het water aan het koken ging en dan zou haar schatteboutje erge brandwonden opgelopen hebben. Haar sloeg de angst om het hart en zij liep, zij liep zo snel zij kon, terug naar huis.

Sint-Niklaas had echter het vuurke laten uitgaan en het kindeke zat rustig in zijn baddeken en plonsde genoeglijk in het water.

Een andere legende verhaalt het wedervaren dat «een rover beleefde, die een beeldje van Sint-Niklaas gestolen had.»

Rovers uit Afrika waren op strooptocht uitgegaan en maakten Calabrië onveilig. Een van hen had een beeldje gestolen, dat Sint-Niklaas voorstelde. De stoute rover had vernomen dat het beeldje geluk aanbracht en voorspoed bezorgde aan alwie het vereerde.

— Ik kan niet beter doen dan het beeldje bij de schatten plaatsen die ik gestolen heb, dacht hij bij zichzelf, dan kan die Heilige er over waken en ben ik gerust.

Hij had zich echter lelijk vergist. Op zijn beurt werd de dief door een anderen dief bestolen.

Toen hij vaststelde wat er voorgevallen was, werd de rover erg boos. Hij begon verwensingen te uiten gelijk een ketter, maakte het beeldje uit voor alles wat lelijk was. En in zijn toorn sloeg hij het deerlijk af.

Een weinig later verscheen Sint-Niklaas aan de dieven, die den eersten dief bestolen hadden en dwong hen hun buit weer te geven. De eerste rover werd door dat voorval zozeer getroffen, dat hij zich bekeerde en voortaan als een eerlijk man zijn leven sleet.

Zo werden er tientallen legenden in omloop gebracht, zoveel dat ik ze hier niet allemaal verhalen kan.

Toch kan ik niet nalaten, om te eindigen, er nog eentje aan te halen.

Toen de hongersnood in Lycië de bevolking teisterde, vroeg Sint-Niklaas aan schippers, die met graan onderweg waren, dat ieder van hen honderd schepels van hun lading zou afstaan voor de mensen die honger leden. De schippers aarzelden en toen beloofde hun de goede Heilige dat men te Constantinopel, waar zij hun lading moesten afleveren, niet merken zou dat er wat graan afgenomen werd.

En met dien kleinen voorraad wist Sint-Niklaas het zo aan te leggen, dat hij gans de bevolking van Lycië gedurende twee jaren kon spijzen en dat hem daarna nog voldoende graan overbleef om gerust op een nieuwen oogst te kunnen wachten.

Sprookjes van de gebroeders Grimm

Van den boer, die dokter werd.

Kreeft, een kleine boer, reed met zijn twee ossen en een vracht hout naar de stad en verkocht het hout, voor drie gulden, aan een dokter. De dokter zat juist aan tafel en, toen de boer hem zo smakelijk eten zag, wenste hij ook eens dokter te zijn.

— Zou zulks niet kunnen? vroeg hij zijn cliënt.

— Wel zeker, makkelijk! antwoordde de dokter. Schaf u een A-B-C-boek aan, op wiens titelblad een haan afgebeeld staat. Verkoop uw ossen en uw kar, schaf u met het geld kleren aan en alles wat een dokter nodig heeft. Laat verder een plaatje met de woorden beschilderen: «Dokter Alwetend», en hecht dit op uw huisdeur.

De boer volgde den raad en hij dokterde. Op zekeren dag werd er in een nabijgelegen stad bij een rijken heer gestolen. De dieven bleven onvindbaar en hierom besloot hij zich tot Dokter Alwetend te richten, om te vernemen wie de dief was. Hij reed naar hem toe en vroeg hem, of hij Dokter Alwetend was.

— Ja, die ben ik! antwoordde de boer.

— Zo gij alles weet, moet gij het gestolen geld ontdekken en mij laten terugbezorgen.

— Goed, zei Kreeft, maar dan moet mijn vrouw Griet ook meegaan.

Hierin stemde de heer toe en beiden namen in zijn rijtuig plaats. In het huis van den rijkaard gekomen, was juist de tafel gedekt en zo werd de boer uitgenodigd mee aan tafel te zitten.

— Goed, zei de boer, maar mijn Griet ook.

Er werd dan ook voor de boerin een plaats ingeruimd. Zodra de bediende met den eersten schotel binnenkwam, stootte Kreeft

zijn vrouw met den elleboog aan en zei :

— Dat is de eerste !

Hij bedoelde hiermede, dat het eerste gerecht opgediend werd. De bediende dacht, dat hij hiermede zeggen wilde : « Dat is de eerste dief ». Daar hij werkelijk aan den diefstal had geholpen, ging hij naar zijn makkers en zei :

— De dokter weet alles. Hij heeft gezegd, dat ik de eerste was.

Hij wilde verder niet meer opdienen en liet een van zijn makkers het werk doen. Toen deze met den schotel binnentrad, stiet Kreeft zijn vrouw weer met den elleboog aan, zeggend :

— Dit is de tweede.

De lakei sidderde op zijn benen, maakte dat hij wegwam en liet nu aan den derden knecht de taak van opdienen over. Toen deze binnentrad, herhaalde de dokter :

— Dit is de derde.

Een vierde bediende moest nu een gedekten schotel binnenbrengen. De heer zei tot den dokter :

— Nu moet ge mij eens een proef van uw kunst geven en zeggen wat er in den schotel is.

In den schotel lagen kreeften. De boer bekeek hem langs alle kanten en was met de zaak zeer verlegen.

— Arme Kreeft ! zuchtte hij.

— Inderdaad, riep de heer, gij weet het ! Zeg mij nu ook wie het geld heeft gestolen.

De bedienden, die den diefstal hadden gepleegd, waren zo angstig geworden, dat één van hen den boer wenkte om eens bij hem te komen. Zodra hij buiten was, bekenden zij de som te hebben geroofd en zeiden dat zij hem het geld zouden teruggeven, met nog een goede som bovendien, indien hij hen niet verklikte. Zij brachten hem hierop naar de plaats waar zij het gestolene begraven hadden. De boer ging terug naar binnen en zei tot den heer :

— Nu ga ik eens onderzoeken waar uw geld ligt.

De vijfde bediende had zich in een kast verscholen, om te horen wat de dokter zou zeggen. Deze nam zijn A-B-C-boek en zocht den haan :

— Willen of niet, riep hij, ge zult er uit komen !

De bediende dacht, dat het op hem gemunt was, sprong in groten angst uit zijn schuilplaats en riep :

— Die man weet alles !

Hierop bracht de boer den eigenaar naar de plaats waar het geld begraven lag, doch beschuldigde niemand.

De heer kwam nu terug in 't bezit van zijn geld en Dokter Alwetend werd rijkelijk beloond.

Kreeft werd een beroemd man !

IN HET LICHT

JAN DE SCHUUTER

VAN DE
LANTAARN

IN DE
KROON

UITGEVER

L. OPDEBEEK

ANTWERPEN

SWA.

JAN DE SCHUYTER

In het
Licht van de Lantaarn

Folkloristische wetenswaardigheden

Gevolgd door een keuze

SPROOKJES
van de GEBROEDERS GRIMM

Pentekeningen van Edmond VAN OFFEL

Kleuromslag van Jan WATERSCHOOT

L. OP DE BEEK — UITGEVER — ANTWERPEN
1949